

En investering i cancerstrategin sparar pengar och räddar liv

Allt fler finländare berörs av cancer. Utan målmedvetna åtgärder kommer även den ekonomiska bördan som cancern medför att öka snabbt. Under strategiperioden beräknas ett planmässigt genomförande av den nationella cancerstrategin och dess färdplan medföra kostnadsbesparingar på åtminstone cirka 298 miljoner euro. De långsiktiga effekterna är dock ännu viktigare: strategin bidrar till att förbättra behandlingsresultaten och jämlikheten samt att dämpa den kostnadsökning som cancern oundvikligen medför.

Genomförandet av cancerstrategin måste införas i det kommande regeringsprogrammet och **139 miljoner euro måste avsättas för detta för de kommande fem åren.**

- Under de kommande åren kommer allt fler finländare att drabbas av cancer, och allt fler kommer också att leva länge med cancer eller efter att ha tillfrisknat från den. **Antalet nya cancerfall förväntas öka med cirka 20 procent, till nästan 45 000 fall fram till år 2035. Samtidigt beräknas antalet personer som drabbats av cancer eller som överlevt sjukdomen öka till 480 000.** Ungefär var tredje person som drabbas av cancer är i arbetsför ålder.

- Om inga ytterligare åtgärder vidtas kommer den belastning som cancern orsakar att öka snabbare än hälso- och sjukvårdssystemets förmåga att hantera den. **Om inga åtgärder vidtas förväntas cancerbehandlingens kostnader öka från 2023 års nivå (1,4 miljarder) med upp till 58 % (till 2,2 miljarder) fram till år 2035.** Denna ökning är betydligt snabbare än den övriga kostnadsökningen inom social- och hälsovården.

- Förebyggandet av cancer, diagnostiken och behandlingen av cancer genomförs inte på ett jämlikt sätt i Finland. Forskningen visar att exempelvis den socioekonomiska bakgrunden och bostadsorten påverkar diagnostiseringen av cancer, tillgången till vård och behandlingsresultaten. Utan nationellt enhetliga verksamhetsmodeller riskerar skillnaderna mellan regioner och befolkningsgrupper att öka ytterligare.

- Finland har hamnat efter de övriga nordiska länderna när det gäller cancerbehandlingens resultat, utvecklingen av vården och den kliniska forskningen. I de övriga nordiska länderna har utvecklingen redan länge styrts av nationella cancerstrategier och -program som har möjliggjort ett systematiskt och långsiktigt arbete.

Vad uppnås när cancerstrategin genomförs?

För patienterna:
en tidigare diagnos, en mer effektiv behandling i rätt tid samt en bättre prognos

En tidig upptäckt förbättrar prognosen och livskvaliteten för cancerpatienter och minskar behovet av tunga behandlingar. Patienten får tillgång till undersökningar i rätt tid och får den effektiva vård som bäst passar just hens situation, på lika villkor oavsett bostadsort eller bakgrund. När cancern upptäcks i ett tidigt skede kan den ofta behandlas med kirurgi. Klinisk undersökningar gör också nya behandlingar tillgängliga för patienterna.

För hälso- och sjukvården:
tydliga vårdkedjor och bättre förmåga att hantera det växande antalet patienter

Gemensamma nationella verksamhetsmodeller, vårdrekommendationer och vårdkedjor stärker kompetensen, arbetsfördelningen och enhetlig praxis i hela landet. Uppföljningen av vårdens kvalitet och effekt stöder ledningen och en ändamålsenlig fördelning av resurser. På så sätt blir vårdvägarna smidigare och hälso- och sjukvårdens förmåga att möta det växande vårdbehovet stärks.

För samhället:
arbets- och funktions-förmåga, dämpade kostnadsökningar och mer gedigen forskning

Genomförandet av cancerstrategin stärker befolkningens hälsa och hälso- och sjukvårdens hållbarhet. Bättre behandlingsresultat stöder funktionsförmågan och en bättre ork i arbetslivet samt dämpar kostnadsökningen som insjuknandet och vården orsakar. Satsningarna på forskning och utnyttjandet av hälsodata påskyndar utvecklingen av nya behandlingar och stärker Finlands ställning som verksamhetsmiljö för klinisk forskning och investeringar i hälso- och sjukvårdssektorn.

Fyra lösningar för en mer effektiv cancerbehandling

1. Cancer upptäcks tidigare än idag och patienten får genast tillgång till lämpliga undersökningar och vård.

Arbetet med att upptäcka cancer i ett tidigt skede stärks inom hela hälso- och sjukvården. Läkarkapaciteten inom primärvården ökas och införandet av egenläkarmodellen stöds. Samtidigt fastställs de nationellt enhetliga kriterierna för symtom och remisser, identifieringen av riskgrupper samt målen för tillgång till undersökningar och vård.

2. Patientens bostadsort avgör inte vårdens kvalitet eller tillgänglighet, utan alla får rätt vård vid rätt tidpunkt.

Man skapar en bestående nationell verksamhetsmodell för utarbetandet, ibruktagandet och uppföljningen av cancerspecifika behandlingsrekommendationer och enhetliga vårdkedjor. Man säkerställer också en enhetlig och snabb utvärdering av nya cancerläkemedel samt ibruktagandet av dem i hela Finland. Man säkerställer att välfärdsområdena har tillräckligt med resurser och kompetens samt förutsättningar att använda digitala lösningar och artificiell intelligens inom diagnostiken och vården.

3. Vårdens kvalitet och jämlikheten inom vården styrs av kunskap, och resurserna fördelas dit där de ger bästa resultat.

Vi upprättar nationella cancerspecifika kvalitetsregister och stärker användningen av canceruppgifter. De jämförbara uppgifterna visar om vårdrekommendationerna följs, hur snabbt patienterna får tillgång till vård och vilka resultat som uppnås i behandlingen i olika delar av Finland. Samtidigt gör man upp en handlingsplan för att åtgärda konstaterade skillnader och brister, både i välfärdsområdena och på nationell nivå.

4. Resultaten från den medicinska forskningen kommer snabbare till nytta för patienterna.

Förutsättningarna för klinisk cancerforskning stärks och verksamheten vid de regionala forskningsenheterna säkerställs med hjälp av tillräckliga resurser i form av forskningsläkare och forskningssköterskor. FUI-centret CANFIN för individanpassad onkologi inrättas. De nya lösningarna inom molekylär diagnostik och behandling införs snabbare i patientvården och Finlands ställning som ett internationellt konkurrenskraftigt land inom cancerforskning stärks.

Läs mer och bekanta dig även med andra lösningar: Nationella cancerstrategin

Vad bör nästa regering göra?

139 miljoner euro avsätts för genomförandet av cancerstrategin under åren 2027–2031

Cancerstrategins mål – även dämpningen av kostnadsökningen – kräver en tillräcklig inledande investering. Genomförandet kräver finansiering, särskilt:

- för att stärka en tidig upptäckt av cancer,
- för ibruktagande av nationella vårdrekommendationer och vårdkedjor,
- för att utveckla information om kvalitet och effekt,
- för att stärka och samordna klinisk forskning och individuell medicin, samt
- för ett snabbt och effektivt ibruktagande av nya behandlingar.

Cancerstrategin säkerställer att genomförandet av strategin fortskrider på nationell nivå och planmässigt.

Det krävs nationell styrning och uppföljning för att uppnå målen i cancerstrategin. Genomförandet av strategin bygger på ett samarbete mellan flera nationella aktörer och därför ska deras roller, ansvarsområden och samarbetsstrukturer i genomförandet definieras tydligt. Ett lyckat genomförande förutsätter också att de centrala aktörerna – såsom FICAN, THL, Finlands cancerregister, välfärdsområdena, universiteten och organisationerna – har det mandat som deras uppgifter kräver samt tillräckliga resurser.

För regeringsprogrammet: För att förbättra behandlingsresultaten och cancerbehandlingens effekt åtar sig regeringen att genomföra cancerstrategin i enlighet med färdplanen. 139 miljoner euro avsätts för genomförandet. Finansieringen riktas i första hand till åtgärder som förbättrar behandlingsresultaten, stärker jämlikheten, främjar hälso- och sjukvårdens hållbarhet och möjliggör att forskning och nya behandlingar kommer patienterna till godo.

För regeringsprogrammet: Man säkerställer att de nationella aktörer som ansvarar för strategins genomförande och uppföljning har tydliga roller, bestående samarbetsstrukturer och tillräckliga resurser.

Finlands Nationella Cancer Centret FICAN, fican.fi

Finlands Nationella Cancer Centret FICAN har som uppgift att planera och samordna den nationella utvecklingen av förebyggandet av cancer, diagnostiken, behandlingen, rehabiliteringen och forskningen. FICAN:s avtalsparter är välfärdsområdena och HUS samt de medicinska universiteten.